

N:o 140.

Af Herr A. Lyth: Om anvisande af ett förslagsanslag å 100,000 kronor, att dermed bereda ökning i lärares och lärarinnors vid småskolor lönevilkor.

Att småskolorna hafva en särdeles stor vikt och betydelse såsom nödvändiga underlag för den egentliga folkskolan, så vida eljest denna senare skall i någon väsentligare mån kunna uppfylla sin bestämmelse, det är numera en så allmänt insedd och erkänd sanning, att den icke lärers kunna af någon bestridas. Det bästa och säkraste beviset härför ligger tvifvelsutän i det alltjemt tillväxande antalet af småskolor i vårt land, f. n. uppgående till omkring 4,200.

Inrättandet af en småskola tarfvar visserligen inga stora eller kostbara anordningar; men en sak behöfs dock oundgängligen dervid, och det är en nitisk och duglig lärare eller än bättre lärarinna. Det är första och sista villkoret för småskolans välbefinnande, hvarförutan den icke kan verka med framgång och välsignelse och blifva en dyrbar plantskola för den egentliga folkskolan.

Att väl sköta lärarekallet vid en småskola är ingalunda ett så lätt eller beqvämt göra, som mången kanske tror. Dertill behöfs ej blott den medförda kärleken och lusten till barnalärarekallet, utan äfven framför allt duglighet, som icke kan vinnas utan en både tid och kostnader fordrande beredelse och daning. Men huru fordra dessa uppoffringar af den blifvande småskolelärarinnan eller läraren med en årslön af 200 kronor jemte fritt husrum i perspektiv? Man behöfver sannerligen icke vara räknemästare för att finna, att denna summa icke räcker till att fylla de allra enklaste och mest inskränkta lefnadsbehof. Än mera otillräcklig blir denna aflöning, då man besinnar, att intet ålderstillägg väntar dessa småskolans så svagt aflönade tjenare efter en längre, väl vitsordad tjenstgöring, samt att ej heller något hopp om

ens den ringaste pension vid den tid, då de med utnötta kropps- och själskrafter ej mera förmå arbeta i sitt kall, lifvar tanken på deras ålderdom. Att under sådana förhållanden nitet och kärleken till lärarekallet icke kan annat än försvagas hos mången småskolans lärare eller lärarinna, det synes ganska naturligt, och erfarenhet har mer än på ett ställe visat, att så skett.

På grund häraf och då folkskolan och dess väl måste anses såsom en statens angelägenhet, emedan denna undervisningsanstalt just meddelar det kunskapsmått, som staten fordrar, att hvarje dess medlem bör vara i besittning af, så vågar jag härmed vördsamligen föreslå,

att Riksdagen täcktes ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett årligt förslagsanslag af 100,000 kronor utöfver det belopp, som nu är anslaget, att användas såsom bidrag från statens sida till höjande af lärares och lärarinnors vid småskola löningsvilkor på så sätt, att hvarje skoldistrikt, som vill öka årslönen för lärare eller lärarinna vid småskola från 2 till 300 kronor, må ega rätt att af statsmedel erhålla hälften eller 50 kronor för hvarje sådan lönetillökning utöfver hvad det förut erhållit med vilkor, att distriktet sjelft tillskjuter en lika stor summa.

Stockholm den 28 Januari 1875.

Aug. Lyth.
